

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
21 Ocak 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SEÇİMLER

1.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kâtip Üye seçimi

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu'nun, hasta mahkûmlarla ilgili konuları görüşmek üzere bir toplantı yapılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

2.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, hasta mahkûmlarla ilgili konuları görüşmek üzere bir toplantı yapılmasını talep ettiklerine ve Vatan Emniyette inceleme yapılmasıyla ilgili Komisyona verdiği dilekçeye ilişkin açıklaması

3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, hasta mahkûmlarla ilgili konuların Komisyonda gündeme alınması gerektiğine ilişkin açıklaması

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Derya Yanık'ın, İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez ve Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

----0----

1'inci Toplantı
21 Ocak 2026 Çarşamba

----0----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 14.40'ta açıldı.

Komisyon Başkanlık Divanında boş bulunan kâtip üyeliğe DEM PARTİ Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın seçildi.

İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu, hasta mahkûmlarla ilgili konuları görüşmek üzere bir toplantı yapılmasını talep ettiklerine,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, hasta mahkûmlarla ilgili konuları görüşmek üzere bir toplantı yapılmasını talep ettiklerine ve Vatan Emniyette inceleme yapılmasıyla ilgili Komisyona verdiği dilekçeye,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, hasta mahkûmlarla ilgili konuların Komisyonda gündeme alınması gerektiğine, ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Derya Yanık, İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez ve Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.03'te toplantıya son verildi.

21 Ocak 2026 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.40
BAŞKAN: Derya YANIK (Osmaniye)
BAŞKAN VEKİLİ: Harun MERTOĞLU (Rize)
BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (Diyarbakır)
SÖZCÜ: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)

---- 0 ----

BAŞKAN DERYA YANIK - Değerli arkadaşlar, hepiniz hoş geldiniz.
Toplantı yeter sayımız oluştu şu anda fazlasıyla, dolayısıyla toplantıyı açıyorum.
28'inci Yasama Dönemimizin 9'uncu Toplantısı.

II.- SEÇİMLER

1.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kâtip Üye seçimi

BAŞKAN DERYA YANIK - Bugün gündemimizde -tek gündemimiz, biliyorsunuz- kâtip üyelik seçimi var. Bildiğiniz üzere 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'muzun Komisyonun kuruluşunu düzenleyen 3'üncü maddesine göre Başkanlık Divanı 5 kişiden oluşuyor ve partilerin üye sayısına göre dağılım sağlanıyor. Buna göre 2 AK PARTİ, 1 Cumhuriyet Halk Partisi, 1 MHP ve 1 de DEM PARTİ'den oluşmak üzere 5 kişilik bir Divanımız var idi. DEM PARTİ Grubundan Divan Kâtibi olarak seçilen Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan arkadaşımız Komisyonumuzdan ayrılıp, istifa edip Adalet Komisyonuna geçti biliyorsunuz grupları adına. Dolayısıyla bize DEM PARTİ Grubundan yeni milletvekili arkadaşlarımız, üyelerimiz katıldılar. Dolayısıyla DEM PARTİ Grubuna yine kanun gereği düşen kâtip üyelik seçimini bugün yapacağız; gündemimiz sadece bu, onun için sizlerle bir araya geldik. Bunun için de yine usul gereği Tasnif Komisyonu oluşturacağız. Tasnif Komisyonumuz, en genç 2 üyemiz.

Adem Bey, hakikaten beni çok şaşırttınız, itiraf ediyorum.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ben en genç üyeyim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Eyvallah.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Biz delilli konuşuyoruz, öyle atmıyoruz yani. Mahmut Bey "En genç benim." diye çıktı ortaya her zaman olduğu gibi.

BAŞKAN DERYA YANIK - Ama değilmiş.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Hocam, Kızılay Meydanı'na gidelim, sen mi gençsin? Sayın Mustafa Bey'le aranda 10 yaş fark var ya.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ama ortada gerekçe yok.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Gerekçe söylüyorum, gel, Kızılay Meydanı'na gidelim seninle.

BAŞKAN DERYA YANIK - Kim daha genç?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Kim daha genç? Mustafa Bey'le senin aranda 10 yaş fark var.

BAŞKAN DERYA YANIK - Eyvallah.

Evet, şimdi, Tasnif Komisyonumuz da oluştuğuna göre...

Ha, değerli arkadaşlar, bir şeyi özellikle hatırlatmak istiyorum: Teklif edilen arkadaşımız DEM PARTİ adına Beritan Güneş Altın. Sizlerin de her birinizin önünde Komisyon üyelerimizin listesi var. Gizli olacak oylama. Ancak isimlerin doğru yazılması gibi bir usuli gereklilik var, o yüzden sizlerden o hassasiyeti özellikle rica ediyorum.

Komisyonu gelen bir önerge üzerine Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın adaylığı arz olundu, başka da teklif yok.

Şimdi oylamayı başlatıyorum.

(Oylar toplandı)

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN DERYA YANIK - Evet, değerli arkadaşlar, Tasnif Komisyonumuzdan gelen tutanağı okuyorum hepinize. Buna göre 15 oy alarak -ki katılanların salt çoğunluğu yeterli biliyorsunuz- Mardin Milletvekilimiz Beritan Güneş Altın Komisyonumuz Divan Kâtibi olarak seçilmiştir; hayırlı olsun.

Gündemimizi tamamlamış olduk, dolayısıyla burada gündeme son veriyorum ama Enis Bey ve Sibel Hanım söz istemişlerdi.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu'nun, hasta mahkûmlarla ilgili konuları görüşmek üzere bir toplantı yapılmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

KADRI ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Evet, efendim, ya, değerli hazırun burada olduğu için, aslında Alt Komisyon Başkanımız da burada fakat konunun İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu açısından önemine binaen burada kısa bir arzda bulunmak istiyorum.

Son günlerde özellikle bu hasta mahkûmlarla ve bunun içinde 2'si CHP'li olmak üzere... Bayağı ciddi bir tartışma var kamuoyunda ve bu tartışmanın öznelere bilinmekle birlikte detaylarına hâkim değiliz yani hangi durumda Sağlık Bakanlığı daha yetkili, hangi durumda Ceza ve Tevkifevleri inisiyatif kullanabilir? Hangi konumda hastaneye yatmış bir mahkûmun ailesiyle ya da başka bir ziyaretçiyle görüşmesi mümkündür? Müdahale hangi aşamada yapılır? Mahkûm koğuşturmak zorunda mıdır? Mahkûm koğuşturmak yoksa nerede yapılır? Arzım gayet kısa yani bunların tartışılabilmesi, çok kıymetli Başkanımızın Başkanlık ettiği, Tutuklu ve Hükümlü

Komisyonunu aşan boyutları olduğu için üst komisyon olan İnsan Hakları Komisyonuna buna has, tamamen buna ayrılmış bir toplantı önerisinde bulunuyorum. Yani Sağlık Bakanlığı gelsin, Ceza ve Tevkifevleri, Adalet Bakanlığı aydınlatsın bizi yani bir hasta mahkûm, hayati tehlikesi nasıl tespit edilir? Hapishanede kalma şartları yerinde midir, değil midir, bu nasıl ölçülür? Sadece Adli Tıp mıdır buna yetkili olan? Burada samimi bir şey söylüyorum: Bunca zamandır hapishane geziyoruz, bu konuda ben kendimi yeterli görmüyorum, bu konuda gelen soruları da cevaplayamıyorum ama sonuç olarak çalışan bir sistem var. Bu çalışan sistemin siyasi irade olarak bizden bir beklentisi varsa -Meclis olarak- bunu yerine getirmek açısından bilgilendirme talebim var.

BAŞKAN DERYA YANIK - Sibel Hanım, sizin de söz talebiniz var. Aslında biz daha önce Komisyon olarak biliyorsunuz, bir toplantı yaptık zaten.

Buyurun.

2.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, hasta mahkûmlarla ilgili konuları görüşmek üzere bir toplantı yapılmasını talep ettiklerine ve Vatan Emniyetinde inceleme yapılmasıyla ilgili Komisyona verdiği dilekçeye ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; burada hepimizin hassasiyeti insan hakları konusunda. Dolayısıyla aynı hassasiyet içerisinde hareket edeceğimize de eminiz. Zaten alt komisyon olarak çalışmalarımızı yapıyoruz ama Enis Vekilimin çok öz bir şekilde söylediği gibi, orayı da aşan konular olduğu için buranın gündemine alınmasını biz de talep etmek istedik. Gerçekten, son zamanlarda yaşanan, sadece belirli siyasi isimler üzerinden değil ama o görüldüğü, bizim de dokunduğumuz, bizim de hissettiğimiz, bizim de yaşadığımız olduğu için kamuoyuna yansıyan, özellikle iki isim üzerinden, Çalık Başkan ve Sayın Kahraman üzerinden gözüküyor ama aynı konumda olan başkaları da var. Dolayısıyla "Biz burada ne yapabiliriz insan hakları bağlamında, nedir?" dediği gibi Enis Vekilimin... Nerede kimin yetkisi bitiyor, kimin yetkisi tamamlanıyor? Tutuklu, hükümlü arasında bir fark var mıdır, yok mudur? Sağlık hakkı ile işte bir tutuklunun hakkı arasında bir dengeleme olacaksa bu dengeleme nasıl olacak veya birisi mesela ameliyat olduysa tutup ameliyat olduğu yerden, ikinci tetkikinin yapılacağı yerden başka bir yere mi gönderilir? Buna kim karar verir? Ne dikkate alınması gerekiyor bu gibi hassas durumlarda? Ben Sayın Başkanımızın da en az bizim kadar -sizin de öyle- hassas olduğunuzu bildiğimiz için farklı fikirde olmayacağımıza eminim. O yüzden ben de Enis Vekilimin talebini tekrar ediyorum. Son günlerde bu kamuoyunda da bir rahatsızlık yaratıyor, kamu vicdanını da yaralıyor. Ben de aynı talebi tekrarlıyorum.

Bir de Sayın Başkanım, daha önce size, Komisyona bir dilekçe vermiştim Vatan Emniyetinde de gidip bir inceleme yapalım diye çünkü orada da bizzat gidip gözlemediğimde gördüğüm şeyler çok kötü bir konumda. Dolayısıyla, sizin de verdiğiniz cevapta "Bunu da tartışalım, gündeme alırsak yaparız." demiştiniz. Ben bu konudaki talebimi de huzurunuzda tekrarlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN DERYA YANIK - Ben teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, çok kısa bir şey söyleyeceğim, bir dakikayı geçmeyecek.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii tabii, buyurun, gayet tabii.

3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, hasta mahkûmlarla ilgili konuların Komisyonda gündeme alınması gerektiğine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Çok teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Tabii, arkadaşlarımızın bahsettiği konu doğru, önemli bir konu. Yani "Mahkûm olmuşla mahkûm olmamış arasında fark var mı?" dersiniz yani -cezaevinin- tarihten bugüne kadar sadece ve sadece tek bir şey var, hürriyeti bağlayıcı ceza; seyahat özgürlüğünün dışındaki tüm haklardan yararlanması lazım ve aynı zamanda tabii, sağlık hakkı ertelenemez diyoruz, sağlık hakkı geciktirilemez diyoruz. Şimdi, bu gerekçelerle Türkiye'deki cezaevlerinin aslında bir cezalandırma alanının dışında bir tedavi yeri olması lazım yani bu, hem iyileştirilme anlamında hem topluma kazandırma anlamında hem sağlığını tehlikeye atmama anlamında. Çünkü burada, adalet, hastayı süründürmek için değildir yani bizim şu anda görebildiğimiz, Türkiye'de şu anda -televizyonlarda- âdeta hastayı sanki süründürmek için yapıyoruz. Bu, hem İnfaz Yasası'nın temel hükümlerine aykırı hem cezalandırma ilkesine aykırı. Kaldı ki daha ortada bazı arkadaşların iddianamesi yok ki. Şimdiden bu şekilde peşin cezalandırma yani tutuklamanın da ruhuna aykırı. Yani, burada "Kişi, mahkûmiyet kararı kesinleşinceye kadar masumdur." diyoruz. Mahkûmiyet de olsa bu olmaz çünkü sadece, cezanın tek bir amacı var: Hürriyeti bağlayıcı anlamında seyahat özgürlüğünü engeller, seyahat özgürlüğü dışındaki tüm haklarından yararlanması lazım. Burada refakatçi sorunu da var, hangi hâllerde refakatçi olunur? Yani ceza, tedavisizliği kabul etmez, etmemeli çünkü çağdaş infaz...

BAŞKAN DERYA YANIK - Öyle bir yaklaşım zaten olamaz Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Evet, işte, olamaz yani onu diyorum Değerli Başkanım, aynı fikirlerdeyiz.

Yani burada bizim infazı değil, aslında insanlığı konuşmamız lazım ve burada temel ilke, adalet hastayı süründürmez, süründürmemeli, süründürme ilkesi üzerine kurulmamalı ve cezaevlerindeki hastaların sağlık hakkı ertelenemez, geciktirilemez. Bu bir insanlık onurudur. İnsanlık onurunu savunmak hepimizin olmazsa olmaz görevi diye düşünüyorum ve bu konuyu bence, değerli arkadaşlarımızın da bahsettikleri gibi, bir an önce İnsan Hakları İnceleme Komisyonumuzun gündeme alması lazım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Gündemimizde zaten. Şimdi onunla ilgili bilgi vereceğim. Ben sadece sizlerin de açıklamalarınızı bekledim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Ben teşekkür ediyorum.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Derya Yanık'ın, İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu, Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez ve Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptıkları açıklamalarında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN DERYA YANIK - Değerli arkadaşlar, hasta tutuklu, hükümlülerle alakalı Komisyonumuza da yani hatırı sayılır miktarda başvuru geliyor. Nitekim öyle olduğu için, 12 Haziran 2024'te Adalet Bakanımızın sunum başlığı "Hapis Cezasının İnfazının Hastalık Nedeniyle Ertelenmesi"ydi. Hemen iki hafta sonra, 26 Haziran 2024'te Sağlık Bakanlığı yetkilileri, Sağlık Bakan Yardımcımız ve heyeti burada yine tutuklu ve hükümlülere verilen sağlık hizmetlerini anlattılar. Dolayısıyla, Komisyon olarak biz en başından itibaren bu konuyu zaten çok yakın takip ediyoruz. Bunlar Komisyona gelip yapılan anlatımlar ve bilgilendirmeler, onun dışında da bizim arkadaşlarımızın ilgili arkadaşlarla, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzle bu noktada çok ciddi bir teşriki mesaimiz var. Takiplerini yapmaya çalışıyoruz. Nitekim, yine bu konu gündeme gelince Mustafa Bey'le geçtiğimiz günlerde planladık. Toplantı tarihinizi ne zaman belirlediniz?

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Başkanım, önümüzdeki haftaydı ama önümüzdeki hafta herhâlde Meclis tatil. 4 Şubat Başkanım.

BAŞKAN DERYA YANIK - Yani tatil sonrasındaki 4 Şubat, tamam.

İlk toplantıda, tekrar, bu sağlık hakkıyla alakalı bir toplantı yapacak alt komisyonumuz. Bunu üst komisyona da alabiliriz, burada hiç problem yok bizim açımızdan veya biz toplantıya iştirak ederiz hep beraber. Dolayısıyla, alt komisyon üst komisyon diye bu anlamda bir fark yok.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Detay sorabilir miyim.

BAŞKAN DERYA YANIK - Tabii, lütfen.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Şimdi, efendim, bir mahkûmun tedaviye ulaşabilmesi için mesela pratik bir şey söyleyeceğim: Koğuşundan çıktı, infaz koruma memuru muhatabı; kapıdan çıktı yani cezaevi yerleşkesinden çıktı, yine yerleşke içerisinde hastaneye gidene kadar jandarmayla muhatap oldu. Jandarmanın götürdüğü eğer aile hekimliğiye orada nöbetçi doktorla -geldi gelmedi yani var "izinli" "değil" falan- onunla muhatap. Eğer hastaneye sevk edilecekse hep beraber işte şey yaptığımız o ring araçları; temizliği, bilmem nesi, hijyeni şusu busu...

BAŞKAN DERYA YANIK - Çok pardon Enis Bey, lütfen düğmeye basın. Şu anda sizin kayıtlara geçmiyor konuşmanız, o yüzden.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Ben de zaten kayıtlara geçsin diye değil de...

Zatıalinize şunu arz etmeye çalışıyorum: O kadar çok kişi mahkûmun tedavi sürecinde sorumlu ki yani detay derken onu kastettim yani burada hepsinin olması lazım. Yani Ceza ve Tevkifevlerinin de olması lazım, Sağlık Bakanlığının da Adalet Bakanlığının da yani başka türlü...

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - İçişleri Bakanlığı.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Çünkü şunu gördük biz: Bu Komisyon...

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - İçişleri Bakanlığı.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - İçişleri...

Şunu arz ediyorum: Yani bu Komisyon bazı şeyleri çözdü. Bakın, nedir? Yani kelepçeli muayenede çok ilerleme sağlandı yani bunu mahkûm olmayan bilmez. Gidip de dişçi koltuğunda kolundan kelepçeli tedavi görenlerden bugün bayağı bir yere geldik. Kadınların mahremiyetine, kadın mahkûmun ya da tutuklunun mahremiyetine riayet etmeyen jandarmanın hazır bulunduğu muayene noktası aşıldı, bir dolu şey aşıldı. Çıplak arama mümkün olduğu kadar aşıldı yani bireysel hatalar dışında. Burada da kalıcı bir şey bırakalım geriye.

BAŞKAN DERYA YANIK - Şimdi, bununla alakalı da... Demek ki öncesinden arkadaşlarımızı bir bilgilendirmek lazım, biz toplantıya bırakıyoruz.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Evet.

BAŞKAN DERYA YANIK - Bu bahsettiğiniz şey yani önümüzde yapacağımız toplantı zaten bütün tarafların davet edildiği yani İçişleri Bakanlığından, Adalet Bakanlığından, özellikle Ceza ve Tevkifevleri ve Sağlık Bakanlığından arkadaşların gelip bütün süreci, sizin söylediğiniz gibi en başından, en son sağlık hizmetinin tamamlandığı ve belki tutuklu, hükümlünün geri cezaevine intikaline kadarki süreci bize adım adım anlatacakları -sizlerin soruları muhakkak olacak- o soruları cevaplayacakları bir buluşma olacak. Aynı hassasiyetler hepimiz için geçerli arkadaşlar ve inşallah, güzel bir çalışma olacak. Sonrasıyla alakalı, baktık, başka bir şey, oradan çıkan başka bir soru işareti oldu, başka bir kurumu ya da birimi daha dinlememiz lazım, onları da çağırır, dinleriz yani bizim Komisyon olarak böyle bir engelimiz yok, herhangi bir çekincemiz yok. Nihayetinde varlık sebebimiz yani bu Komisyonun teşkil olunma sebebini yerine getirmeye çalışıyoruz. Tutuklu ya da hükümlü, fark etmez, nihayetinde devlet olarak da vatandaşını nereden olursa olsun koruma yükümlülüğü vardır devletin. Biz de bu işin yasama tarafındaki takipçileri olarak elimizden geleni yapacağız.

4 Şubat... Arkadaşlarımıza belki önden bir bilgilendirme bu anlamda yapılabilir katılımcılar vesaire noktasında Mustafa Bey. Çok teşekkür ediyorum.

Başkaca bir şey yoksa toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.03